

Innst. O. nr. 60

(1999-2000)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Ansgar Gabrielsen og Terje Knudsen om lov om endringer i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) slik at medlemmenes sammensetning i Omsetningsrådet og rådets arbeidsutvalg endres

Dokument nr. 8:13 (1999-2000)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Omsetningsrådet er et offentlig organ opprettet ved lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) av 10. juli 1936. Omsetningsrådet skal fremme omsetningen av landbruksvarer.

Omsetningsloven hjemler i dag all offentlig forvaltning av markedsordningene for jordbruksprodukter i tillegg til innkreving av omsetningsavgift til finansiering av markedsreguleringstiltak.

For å kunne styre bruken av avgiftspengene og fremme lovens formål, oppnevner Landbruksdepartementet et omsetningsråd som i dag består av 15 medlemmer. Flertallet av medlemmene (8) representerer landbrukets organisasjoner. Omsetningsrådet har videre et arbeidsutvalg på 5 medlemmer, hvor også de tradisjonelle landbruksorganisasjonene har flertall.

Etter forslagsstillernes synspunkt innebærer samsfunnsutvikling og den stadig mer fokuserte konkurransesituasjonen at Omsetningsrådets og Arbeidsutvalgets sammensetning bør endres slik at sammensetningen gjenspeiler dagens faktiske og aktuelle situasjon i markedet og i samfunnet for øvrig.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag i dokumentet:

«Vedtak til lov

om endringer i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven)

I

I lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 første og annet ledd skal lyde:

For å fremja firemålet etter § 1 skal det vera eit omsetningsråd med 17 medlemmer. Landbruksdepartementet oppnemner medlemmer med personlege varamedlemmer for kvar av desse:

Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Forbrukerrådet
Handelens og Servicenæringens Hovedorganisasjon
Norges Kooperative Landsforening
Norske Melkeprodusenters Landsforbund
Norsk Kjøttvirke
Norske Eggsentraler
Norske Pelsdyravlslag
Gartnerhallen A/L
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Barne- og familiedepartementet
Planleggings- og samordningsdepartementet
Norske Potetindustrier
Landbruksdepartementet
Landsorganisasjonen i Norge
Næringslivets Hovedorganisasjon/Næringsmiddelbedriftenes Landsforening

§ 3 tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Rådet skal ha eit arbeidsutval på 5 medlemmer. Arbeidsutvalet skal vera samansett av medlemene frå Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Landbruksdepartementet og *Næringslivets Hovedorganisasjon/Næringsmiddelbedriftenes Landsforening*.

§ 3 annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Alle vedtak i rådet og arbeidsutvalet vert gjort med vanleg fleirtal. Står røystene likt, er røysta til leiaren avgjerande.

II

Lova trer i kraft straks.»

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Erling Brandsnes, Gunnar Breimo, Mimmi Bæivi, Karin Kjølmoen, Kjell Opseth og Rita Tveiten, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm og Jon Lilletun, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til forslaget i Dokument nr. 8:13 (1999-2000). Flertallet viser til forslagene i St.meld. nr. 19 (1999-2000) om å utvide Omsetningsrådet med to representanter og at beslutninger med stor betydning for konkurransevilkårene skal behandles i Landbruksdepartementet. Flertallet går inn for forslagene i St.meld. nr. 19 (1999-2000). Flertallet er ikke enig i forslagene i Dokument nr. 8:13 (1999-2000) og foreslår derfor at forslagene avvises.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Terje Knudsen, og fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, viser til at det er en økende erkjennelse av at også næringsmiddelindustrien har stor betydning for realiseringen av en rekke overordnede mål innen norsk landbruks- og distriktpolitikk, ikke minst mht. verdiskapning og sysselsetting i distrikts-Norge.

Disse medlemmer vil peke på at de ulike markeder for landbruksprodukter, både innen primærproduksjon og foredling, er under stadig utvikling. Siden 1996 har Stortinget gitt klare signaler om økt konkurranse på like vilkår i foredling og omsetning av melkeprodukter.

Disse medlemmer vil vise til at det med virkning fra 1. juli 1997 ble etablert en ny markedsordning for melk som innebar økt konkurranse og at Omsetningsrådet er gitt en sentral rolle som overvåker av dette markedet gjennom de retningslinjer som er nedfelt.

Disse medlemmer vil minne om at markedsreguleringen og den nye ordningen med prisutjevning for melk, griper direkte inn i konkurransen på melkesektoren. For å kunne etablere et konkurranseregime på like vilkår mellom de ulike aktørene i melkesektoren, fastsatte Stortinget at den dominerende markedsregulatoren, meierisamvirket, skulle videreføre sin forsyningsplikt av råvaren melk til alle aktører i mar-

kedet. Det skulle også fastsettes en forsyningspris under den nye prisutjevningsordningen.

Disse medlemmer vil peke på at aktører som i 1996 etablerte ny virksomhet som en følge av de politiske signaler og vedtak i Stortinget, og i tråd med den nye markedsordningen for melk, har møtt problemer i reguleringssystemet. I kjølvannet av dette har aktørene reist klagesaker eller gått rettens vei. Dette for å få vurdert gjeldende rammebetingelser og avgjørelser fattet i Omsetningsrådet.

Disse medlemmer vil vise til vedtak fattet av Omsetningsrådet den 19. mars 1999. Omsetningsrådet opphevet delvis meierisamvirkets forsyningsplikt av råvaren melk til uavhengige nasjonale aktører. Derfor er det etter disse medlemmers syn nødvendig å foreta en nærmere vurdering av Omsetningsrådets forvaltning.

Disse medlemmer vil videre vise til at landbrukets organisasjoner, med 8 mot 7 stemmer, opphevet med dette de klare politiske vedtak og føringer som tidligere er blitt fattet av Stortinget.

Disse medlemmer mener at det må være en balanse i Omsetningsrådets sammensetning, som sikrer at alle parter i verdikjeden blir representert, og at de politiske signaler blir fulgt opp.

Disse medlemmer mener det er et klart behov for å utvide antall medlemmer i Omsetningsrådet med to representanter utenom landbrukssektoren, fra dagens 15 medlemmer til 17 medlemmer. På denne måten fratras heller ingen aktører representasjon i selve Omsetningsrådet.

Ved valg av nye medlemmer til Omsetningsrådet mener disse medlemmer det bør legges avgjørende vekt på å bringe foredlingsleddene sterkere inn. Videre vil det være viktig å finne frem til aktører som representerer flere typer bedrifter og bransjer. På denne bakgrunn peker representasjon fra NHO/NBL og LO seg ut som naturlige valg for å supplere de interesser som fra før har medlemmer i Omsetningsrådet.

Når det gjelder AU vil det etter disse medlemmers syn være mest hensiktsmessig å erstatte det medlem fra omsetningsorganisasjonene (samvirket), som i dag oppnevnes i AU etter forslag fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, med representanten fra NHO/NBL. Dette betyr at bestemmelsen om oppnevning av en representant fra omsetningsorganisasjonene blir opphevet.

Disse medlemmer viser til at den framtidige sammensetting av AU vil da bestå av to representanter for landbrukets interesseorganisasjoner, to representanter fra statens organisasjoner og en representant fra den største interesseorganisasjonen for næringsmiddelindustrien.

Disse medlemmer viser til forslaget i Dokument nr. 8: 13 (1999-2000) og fremmer forslag i svar med dette.

FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:**

Vedtak til lov

om endringer i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven)

I

I lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 første og annet ledd skal lyde:

For å fremja fyremålet etter § 1 skal det vera eit omsetningsråd med 17 medlemmer. Landbruksdepartementet oppnemner medlemmer med personlege varamedlemmer for kvar av desse:

Norges Bondelag
 Norsk Bonde- og Småbrukarlag
 Forbrukerrådet
 Handelens og Servicenæringens Hovedorganisasjon
 Norges Kooperative Landsforening
 Norske Melkeprodusenters Landsforbund
 Norsk Kjøttssamvirke
 Norske Eggssentraler
 Norske Pelsdyravlslag
 Gartnerhallen A/L
 Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
 Barne- og familiedepartementet
 Planleggings- og samordningsdepartementet
 Norske Potetindustrier
 Landbruksdepartementet
Landsorganisasjonen i Norge

Næringslivets Hovedorganisasjon/Næringsmiddelbedriftenes Landsforening

§ 3 tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Rådet skal ha eit arbeidsutval på 5 medlemmer. Arbeidsutvalet skal vera samansett av medlemene frå Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Landbruksdepartementet og *Næringslivets Hovedorganisasjon/Næringsmiddelbedriftenes Landsforening*.

§ 3 annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Alle vedtak i *rådet og arbeidsutvalet* vert gjort med vanleg fleirtal. Står røystene likt, er røysta til leiararen avgjerande.

II

Lova trer i kraft straks.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:13 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Ansgar Gabrielsen og Terje Knudsen om endringer i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) slik at medlemmenes sammensetning i Omsetningsrådet og rådets arbeidsutvalg endres - avvises.

Oslo, i næringskomiteen, den 4. mai 2000

Morten Lund
 leder

Gunnar Breimo
 ordfører

Kjell Opseth
 sekretær